

SINT GERMANUS, MISKOM

De kerk van Miskom

KIK/IRPA # 19090

Voorgeschiedenis van de klokken

Het oorlogsverslag van pastoor A.L. Joossens van februari 1918 [8] staat onder Decanaat Diest. Er wordt in het Frans verwezen naar twee klokken.

1. **BARBARA**. Klok van een 500 kg en toon la-bemol. Naast een afbeelding van de H. Barbara staat er SANCTA BARBARA ORA PRO NOBIS. Verder het chronogram QUOD GALLUS PERDIDIT HIC PIUS CIVIS RESTITUIT (1833). En dan A.L. VAN AERSCHODT ME FUDIT LOVANII ANNO 1833.

Deze klok heeft een speciale voorgeschiedenis. Ze was oorspronkelijk bedoeld voor de kerk van Veerle zoals binnenin de klok met krijt is aangetoond. De klok werd van de pastoor Roucourt rond 1850 gekocht ter vervanging van een (te) kleine klok die dan weer werd doorverkocht aan Eelenbosch.

KIK/IRPA 19090 toont deze klok die door ANDREAS LUDOVICUS VAN AERSCHODT werd gegoten in 1833. Op de flank staat een afbeelding van de H. Barbara. Op de faussure staat SANCTA BARBARA ORA PRO NOBIS.

Deze klok werd in 1943-44 weggehaald door de Duitse bezetter. Meer informatie over de klokkenroof van 1943 kan gevonden worden in [2] en [5].

2. **GERMANUS**. Deze klok van een 300 kg, laterale hoogte 57 cm, diameter 76 cm en lipdikte 4,7 cm hangt nu nog in de toren en wordt verderop besproken.

Huidige toestand

Uit de voorgeschiedenis van de klokken kan men afleiden dat de klokkenkamer ruimte biedt voor tenminste twee klokken. De ruimte voor de verdwenen klok BARBARA is na de

Tweede Wereldoorlog nooit opgevuld. We vernamen dat bij een recente restauratie van de kerk, de aanvraagdocumenten voor een vervangende klok gevonden werden in een kluis. Gelukkig is de tweede klok GERMANUS blijven hangen. Spijtig genoeg hangt ze zo hoog in de toren dat ze nauwelijks bereikbaar is en dan slechts achter een stel stevige balken. De fotografische opnamen zijn dan ook bijzonder beperkt.

De fraaie schouder van de goed bewaarde klok met de engelenkopjes in de kroon

De kroonarmen van deze historische klok dragen prachtige gezichtjes van engelen. Vlak onder de schouder onder drie gietringen is een traditionele sierband aangebracht met musicerende putti tussen lover. Hierop volgen weer drie gietringen waaronder de verwijzing naar de gieter:

ANDREAS VANDEN GHEYN ME FUDIT LOVANII ANNO 1817

Na drie verdere gietringen is een tussenband met stipjes te zien die zelf gevolgd wordt door een bredere sierband, ditmaal met liggende S-krullen. Boven de faussure vinden we zeven gietringen waarvan de middelste beduidend dikker is dan de andere. Boven deze gietringen staat de verwijzing naar de weldoeners. Deze tekst is gelukkig door pastoor Joossens in 1918 opgeschreven: wat voor ons zichtbaar was komt hier letterlijk mee overeen.

S. GERMANUS, PAT. ECCLESIA DE MISCOM TEMPORE C. GUILJAMS PAST. C. DEMESMACRE, M.E.C. VAN DE VIN SUSCEPERUNT.

Nog drie gietringen op de lip beëindigen de decoraties op deze bijzonder goed bewaarde klok. Andreas Lodewijk Vanden Gheyn leefde van 1758 tot 1833, waarvan het grootste gedeelte in Leuven, zeker vanaf 1793 als hij de werkplaats van zijn vader Andreas Jozef Vanden Gheyn (1721 – 1793) overnam. Op dit ogenblik is er nog geen volledige inventaris gemaakt van de vele luiklokken die in de Leuvense regio van hem te vinden zijn. Terloops merken we nog op dat Anne Maximilliene, de enige dochter van Andreas, huwde met Thomas Van Aerschodt waardoor er een familierelatie ontstond tussen de gieterfamilies Vanden Gheyn en Van Aerschodt. Eén van de zonen uit dit huwelijk was de gieter van de hogervermelde klok BARBARA die in 1943 verdween.

Op dit ogenblik is de kerk van Miskom heringericht als museum voor volksdevotie. Het zou niet misstaan als deze mooie en goed bewaarde klok een onderdeel zou vormen van de tentoongestelde voorwerpen. Een andere mogelijkheid zou zijn om in plaats van de klok zelf, haar geluid als een religieus “voorwerp” te beschouwen en bezoekers de kans te geven de klok manueel te luiden.

Referenties

- [1] BEARDA, T., SERGEYS, J. & TEUGELS, J.L., *Campanae Lovanienses, Inventaris van Beiaarden en Klokken in Groot-Leuven*, Uitgeverij Peeters Leuven, 2008
- [2] HUYBENS, G., *De klokkenroof tijdens W.O.II*, Vlaamse Beiaardvereniging Magazine, 4, 1998
- [3] LAUWERS, V., TEUGELS, J.L. & WOUTERS, W. , *Klokkenpatrimonium Pastorale Zone Bekkevoort, Jaarboek Heemkundige Kring Bekkevoort 2018*, 117--131
- [4] LEHR, A., *Van Paardebel tot Speelklok. De Geschiedenis van de Klockgieterkunst in de Lage Landen*, Europese Bibliotheek, Zaltbommel, 1971
- [5] LEJEUNE, M., *De Klokkenroof in de Tweede Wereldoorlog, Nieuwsbrief Campanae Lovanienses*, 22, 3 afleveringen, 2012
- [6] ROMBOOTS, L., *Zingend Brons, 500 jaar beiaardmuziek in de Lage Landen en de Nieuwe Wereld*, Davidsfonds, Leuven, 2010
- [7] TEUGELS, J.L. & WOUTERS, W. , *Klinkend Erfgoed - Herwaardering van het Klokkenbestand in Vlaanderen, Monumenten, Landschappen en Archeologie*, 37, (4), 50--62, 2018
- [8] http://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0550_006912_006778_DUT
- [9] http://balat.kikirpa.be/search_photo.php

Jef L. TEUGELS
Werner WOUTERS
24 juni 2019